

Conservatorio Profesional de Música de Carballo

PROGRAMACION OFICIAL DA ASIGNATURA DE ITINERARIO DE PEDAGOXIA.

Optativa 6º curso G.P.

CURSO 2024/2025

1. Introducción.

O itinerario de pedagogía baséase, por unha parte, no afondamento nos principios da educación musical e, por outra, na iniciación á comprensión e ao estudo do proceso didáctico.

Este itinerario posibilitalle ao alumnado o acceso ao coñecemento dos principios que rexen o ensino musical e a súa forma de transmisión. Preténdese, xa que logo, posibilitarlle uns criterios de actuación concretos, partindo do coñecemento e da comprensión dos recursos das principais escolas pedagóxicas.

Este achegamento aos elementos do proceso didáctico, neste momento da súa educación musical, pretende ser de axuda para o seu futuro en relación coa música.

2. Metodoloxía

As clases serán dunha hora de duración e impartiranse en grupos tendo en conta a ratio de atención individual que precisa a materia. As clases en grupo son máis enriquecedoras nos aspectos creativo e participativo.

O proceso de ensino-aprendizaxe estará presidido polas teorías cognitivas do constructivismo, perseguindo sempre un tipo de aprendizaxe significativo, no cal o alumno vaia integrando os novos coñecementos aos xa asimilados previamente.

A figura do profesor ou profesora será de mediador ou mediadora continuo entre os coñecementos destinados a ser aprendidos durante este curso e o propio alumnado a quen vai dirixido. Con isto, se establece que o alumnado aprenderá de forma natural, tratando de que tódolos conceptos e procedementos se reflexen de maneira lóxica, basándose no descubrimento e na propia experimentación do alumnado.

En todo momento buscarase un tipo de aprendizaxe participativo, no que se analizarán e razoarán co alumnado todos e cada un dos contidos explicados nas clases.

3 Atención á diversidade

Os ámbitos nos que se manifesta a diversidade son moitos: diferente desenvolvemento, idade, capacidade de aprender, motivación, coñecementos previos o intereses.

O currículo contempla que sexan os profesores os que concreten as intencións educativas o que garantirá eficacia e calidade.

A atención á diversidade comezará pola observación das actividades cotiás programadas, para obter información sobre a maneira no que se manifesta alumno e establecer as súas aptitudes e/ou carenzas e actuar en consecuencia.

Deste xeito se poderán prever dificultades e/ou dar o reforzo e apoio educativo que sexa necesario durante o proceso de ensinanzaaprendizaxe.

Algunhas destas actuacións que se contemplan nesta programación son:

- a) actividades de ensinanza e aprendizaxe de diferente tipo e con diferentes graos de dificultade, tanto de reforzo coma de ampliación.
- b) Selección do material didáctica e adaptación da comunicación co alumnado.
- c) Nas clase colectivas: diferente agrupamento do alumnado e tarefas de diferente dificultade
- d) Adaptacións metodolóxicas
- e) Organización flexible do traballo ante ritmos diferentes de aprendizaxe.

4. Temas transversais

Educación en valores

Aparte dos valores universais de respecto e convivencia que afectan aos ámbitos da educación ambiental, da educación para a igualdade, da educación para a paz, da educación para o lecer, da educación do consumidor e da educación moral e cívica, que sempre son traballados nas clases individuais e colectivas, nas aulas traballaremos especialmente para que os alumnos adquiran coñecementos e habilidades para ser capaces de valorar a música desde un punto de vista estético e artístico.

Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación(TIC´s)

O centro debe contar con algún equipo informático con conexión a Internet a disposición de profesores e alumnos. Para esta materia a rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, busca de partituras, arquivos de audio, ou libros especializados, etc. O aula telecentro do centro convértese no lugar máis adecuado para a obtención de información, deberemos animar e axudar aos alumnos a utilizar este espazo con aproveitamento. É recomendable usar na aula tecnoloxías da información e da comunicación, sempre que contemos con recursos que nolo permitan.

Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

As actividades extraescolares estarán organizadas polo centro, i estarán relacionadas con aspectos propios das ensinanzas de música: cursos especializados, asistencia a concertos ou ensaios de agrupacións de música, visita a museos ou similar, concertos fora do centro, etc.. os alumnos e os seus responsables legais estarán informados con anterioridade de tódolos datos pertinentes. Nestas actividades, organizadas para incentivar ós alumnos e mellorar a súa educación, se resaltarán, ademais valores de respecto e convivencia, entre outros.

- Audicións. Programaranse como mínimo dúas audicións ao longo do curso (como orientación, realizaríase unha no segundo trimestre, e outra a finais do curso). Debemos valoralas na súa dupla vertente: a do/a alumno/a que toca, e que exercita a súa capacidade como solista ao tempo que pon en práctica os recursos técnicos e expresivos que vai adquirindo ao longo do curso, e a do/a alumno/a que asiste en calidade de público, que exercita o seu oído musical, ao tempo que valora o traballo dos seus compañeiros desenvolvendo o seu espírito crítico.
- Asistencia a concertos. Resultan positivos en todas as súas variedades: concertos de profesores, de agrupacións musicais do propio centro, de conxuntos doutros conservatorios, de orquestras profesionais, solistas internacionais, etc
- Visitas culturais: o centro poderá organizar saídas cunha finalidade artístico-cultural. Especificamente, pola condición dos estudos musicais, a estas alturas da formación do alumnado é máis que recomendable a visita ao taller dun luthier (podemos atopar luthieres profesionais no ámbito galego). Esta práctica permite aos alumnos profundar no coñecemento físico do seu instrumento, así como realizar preguntas sobre o proceso de construción e reparación. Unha vez máis, estaríamos proporcionando ao alumnado elementos para o desenvolvemento dun criterio ben informado.

- Asistencia a ensaios de orquestras profesionais. No ámbito galego contamos con dúas orquestras profesionais, como son a Orquestra Sinfónica de Galicia, con sede na Coruña, e a Real Filarmonía de Galicia, radicada en Santiago. Para o alumnado resulta moi enriquecedor o contacto coa profesión e a posibilidade de observar un proceso de traballo real. Sería desexable redondear o exercicio mediante unha sesión de preguntas e respostas no caso de que o director e os músicos manifestasen a súa conformidade.
- Asistencia a cursos e talleres con profesores convidados. Favorece a apertura a outros procesos pedagóxicos e o contacto con alumnado pertencente a outras culturas
- Programación de audicións comentadas: na medida que permítan os recursos do centro, ou as posibles achegas do corpo docente, resultan moi estimulantes as proxeccións de videos ou a reprodución de discos de grandes obras e intérpretes, introducidos e comentados polo profesor. A actividade enriquecese en gran medida coa apertura dun debate posterior no que os/as alumnos/as poidan expoñer e confrontar as súas ideas.

5. Secuenciación.

Obxectivos

- a) Coñecer as escolas pedagóxicas e os seus recursos pedagóxicos no ensino da música.
- b) Comprender as fases do desenvolvemento evolutivo.
- c) Coñecer e comprender os principios da psicopedagogía xeral e a súa aplicación no ensino musical.
- d) Coñecer os principios do ensino musical nos niveis educativos.
- e) Recoñecer os elementos do proceso didáctico en xeral, e do modelo proposto pola LOE en particular.
- f) Diseñar, desenvolver e avaliar unidades didácticas dentro do marco das programacións de aula.
- g) Valorar as materias e os recursos didácticos propios do ensino da música en Galicia.

Contidos

- As escolas pedagóxicas e os seus recursos aplicados no ensino da música.
- Principios da educación musical.
- Métodos e sistemas actuais da pedagogía musical.
- Contidos, recursos didácticos e materiais para o ensino da música: instrumentos, libros de texto, cadernos de actividades, medios audiovisuais, etc.
- Orientacións metodolóxicas para o desenvolvemento da actividade na aula atendendo á especialidade ou familia instrumental.
- Técnicas de motivación e estudo.
- Programación e avaliación.
- Teoría do ensino e deseño curricular: concepto de currículo.
- As programacións de aula e as unidades didácticas.
- Compoñentes do deseño curricular: obxectivos, contidos, métodos de ensino, actividades, interacción na aula, aspectos organizativos e avaliación.
- O profesorado como planificador.
- O currículo das ensinanzas musicais en Galicia.
- Obxectivos, contidos e orientacións metodolóxicas.
- O ensino da música noutros niveis educativos.
- Aproximación á didáctica.
- Correntes actuais na didáctica do ensino da música.

Avaliación

A avaliación inicial ou diagnóstica determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á

diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

A avaliación continua realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria, a comunicación co alumnado e o seguimento de tarefas.

A avaliación final levarase a cabo ao finalizar cada trimestre, sendo especialmente relevante a de final de curso.

Criterios de avaliación

- 1) Demostrar o coñecemento dos principios pedagóxicos do ensino musical. Este criterio pretende avaliar a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para elaborar unha pedagogía musical adecuada.
- 2) Demostrar o coñecemento dos métodos e dos sistemas actuais da pedagogía musical, así como as súas aplicacións máis frecuentes. Mediante este criterio valórase a comprensión do alumnado en relación cos sistemas musicais e a súa utilización no ensino da música.
- 3) Expor temas de música, facendo uso de recursos didácticos e materiais de novas tecnoloxías que axuden a desenvolver os contidos de cada tema. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento e o desenvolvemento dos recursos e dos materiais educativos tradicionais e actuais, así como as posibilidades que poden ofrecer na pedagogía musical.
- 4) Analizar e interpretar obras adecuadas de diversas épocas e estilos co seu instrumento principal, facendo referencia ás orientacións metodolóxicas propias dese instrumento. Trátase de constatar o grao de coñecemento e de madureza do alumnado, así como os seus recursos, para explicar os criterios estéticos correspondentes.
- 5) Demostrar o coñecemento dos conceptos do currículo, dos elementos básicos e da súa concreción curricular. Este criterio avalía os coñecementos xerais relacionados cos deseños curriculares.
- 6) Presentar e defender unha programación didáctica para un determinado nivel do seu instrumento principal. Preténdese comprobar se os elementos que forman unha programación didáctica están basicamente comprendidos.
- 7) Impartir unha clase con referencia a un tema musical delimitado para un determinado nivel das

ensinanzas profesionais de música. Con este criterio comprobarase o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto ao coñecemento do deseño curricular da LOE, a asimilación dos seus obxectivos e a capacidade de entendemento dos conceptos pedagóxicos explicados, así como as súas posibilidades para estruturar unha unidade didáctica.

Mínimos esixibles

Coñecer e comprender os conceptos relevantes da psico-pedagogía musical incluídos no temario do curso. Conceptos tais como:

- Os principios pedagóxicos do ensino musical.
 - Os métodos e sistemas actuais da pedagogía musical e as súas aplicacións
 - Os conceptos do currículo, os seus elementos básicos e a súa concreción curricular:
 - Contidos, recursos didácticos e materiais para o ensino da música.
 - Orientacións metodolóxicas para o desenvolvemento da actividade na aula atendendo á especialidade ou familia instrumental.
 - Compoñentes do deseño curricular: obxectivos, contidos, orientacións metodolóxicas: métodos de ensino, actividades, interacción na aula, aspectos organizativos e avaliación.
 - Técnicas de motivación e estudo e de traballo intelectual.
 - Programación e avaliación: as programacións de aula e as unidades didácticas.
 - O profesor como planificador.
 - O currículo das ensinanzas musicais en Galicia. O ensino da música noutros niveis educativos.
 - Colaborar co resto do grupo na realización dunha programación didáctica para un determinado nivel.
 - Realizar unha unidade didáctica e impartir algunha clase segundo o establecido ao inicio do curso.
 - Realizar tódolos traballos que sexan requiridos pola profesora ao longo do curso.
- Asistir a clase regularmente, para o aproveitamento óptimo dos traballos realizados en grupo e as explicacións dos diferentes temas traballados.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación

sistemática e diaria, o seguimento das tarefas e a comunicación co alumnado.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, a participación activa na aula e a realización das actividades propostas, xa sexan en forma de traballo escrito ou por medio da interpretación instrumental.

Criterios de cualificación

Os criterios de cualificación a seguir no presente curso serán os seguintes:

Asistencia ás clases 40%

Participación activa na clase 30%

Actividades propostas 30%

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

Procedementos de recuperación extraordinarios

Aqueles alumnos que non superaran a materia de xeito ordinario disporán dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma que terá lugar durante a segunda quincena do mes de xuño.

Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

O procedemento de valoración, revisión desenvolvemento e resultado da programación didáctica desta materia realizarase por parte do profesorado que imparte á mesma mediante as probas internas de control, os posibles exames e/o audición se concertos ordinarios ou extraordinarios, reflectindo os resultados nas actas das reunións departamentais así coma nas actas das avaliacións trimestrais do centro.

Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

O procedemento para realizar a avaliación interna do Departamento levarase a cabo polo conxunto de profesores que forman parte do mesmo e quedará reflectido na Memoria final do Departamento que se engadirá á Memoria Xeral do Centro. Na avaliación que realizará o departamento indicárase o número de alumnos da materia, baixas, aprobados, suspensos en tanto por cento, ao tempo que se sinalará aquelas circunstancias que sexan destacables do proceso de aprendizaxe do alumnado, tanto os obxectivos acadados coma os non acadados e as causas que motivaron os mesmos.

6. Recursos didácticos

Temas realizados e compilados polo propio profesorado así como os principais títulos de padxoxía musical das distintas escolas pedagóxicas.